

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษา การทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง สามารถนำเสนอการวิเคราะห์ได้ดังนี้
ผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการ

จากการศึกษา การทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง นั้นพบว่าผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการที่เกิดขึ้นกับการทำธุรกิจโฮมสเตย์นั้นสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

นายสุริ เอื้อเฟื้อ, อดีตนายกประมงปากน้ำประแส (ประแสร์โฮมสเตย์)
ประวัติโดยย่อ นายสุริ เอื้อเฟื้อ อายุ 63 ปี อดีตนายกประมงปากน้ำประแส และเป็นผู้ก่อตั้งบ้านริมน้ำโฮมสเตย์ โดยมีบุตรชายเป็นผู้ช่วยดูแลโฮมสเตย์ มีบุตรทั้งหมด 3 คน เมื่อได้เดินทางไปสัมภาษณ์คุณสุริ ได้นำพาเที่ยวรอบ ๆ โฮมสเตย์

“คุณสุริเล่าว่าในอดีตปากน้ำประแสเป็นเมืองท่าที่สำคัญ และเป็นท่าเทียบเรือของเรือสินค้าขนาดใหญ่ เรือบรรทุกขนขนาดใหญ่ มีโรงแรมแห่งเดียวคือโรงแรมแสงมุกดา บรรดาเรือสินค้าต่าง ๆ ที่จะล่องเข้ากรุงเทพฯ ต้องมาจอดที่ท่าเรือแห่งนี้ เพราะในสมัยก่อนเส้นทางคมนาคมทางบกจากอำเภอแกลง ไปปากน้ำประแส ไม่มี ต้องเดินทางโดยทางเรืออย่างเดียว ปากน้ำประแสจึงกลายเป็นเมืองท่าสำหรับจอดเรือประมงจำนวนมาก สภาพภูมิประเทศดังกล่าวจึงทำให้กลุ่มเรือประมงและชาวบ้าน จัดทำพิธีทอดผ้าป่าเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบสานติดต่อกันมาช้านาน ต้องทำพิธีทอดผ้าป่าทางเรืออย่างเดียว จึงกลายเป็นประเพณีสืบทอดกันมากว่า 100 ปี คือพิธี ทอดผ้าป่ากลางน้ำ ในราวเดือนพฤศจิกายนของทุกปี เทศบาลตำบลปากน้ำประแส มีเรื่องที่น่าแปลกอย่างหนึ่งคือพื้นที่หมู่ 6 อยู่คนละฝั่งกับแม่น้ำประแส ต้องเดินทางโดยรถยนต์ใช้เวลาเกือบชั่วโมง แล่น้ำเรือข้ามใช้เวลาเพียงชั่วครู่เท่านั้น และเป็นหมู่บ้านมีประวัติความเป็นมาที่สำคัญคือเป็นที่ตั้งวัดแหลมสน (วัดสมมติเทพฐาปนาราม) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ รัชกาลที่ 5 เคยเสด็จมาที่วัดแหลมสนแห่งนี้และได้สร้างเจดีย์ไว้ ณ ที่วัดแห่งนี้ ประแสร์โฮมสเตย์เป็นการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทตามแบบวิถีชาวประมงแห่งลุ่มแม่น้ำประแสร์ ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการโฮมสเตย์ โดยมีเทศบาลตำบลปากน้ำ ประแสเป็น

หน่วยงานสนับสนุนพร้อมทั้งพาชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในตำบลปากน้ำประแสร์ โดยมีเจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวตามที่ต่าง ๆ มีบรรยากาศที่พักที่มีให้เลือกถึง 7 แบบ 7 บรรยายกาศ ประแสร์โฮมสเตย์ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ ปี พ.ศ. 2551 มีบ้านพักรวม 7 หลัง ให้เลือก ประกอบด้วย

- บ้านรินน้ำ	- บ้านโปรงทอง
- บ้านแสมผู้	- บ้านวชิรา
- บ้านคะนิงนิง	- บ้านสายสัมพันธ์
- บ้านยินดี	

การท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่น ถ้าท้องถิ่นใดมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นเสมือนสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยวแล้ว รายได้จากการท่องเที่ยวจะเป็นตัววัดมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่นั้นๆ หากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์ย่อมส่งผลกระทบต่อมูลค่าเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ยังมีรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวในด้านอื่นอีก แต่เป็นรายได้ที่ไม่เป็นทางการยากต่อการประเมินมูลค่า เช่น เม็ดเงินที่ได้จากหาบเร่ แผงลอย และ คนถีบระสามล้อ เป็นต้น แม้เป็นรายได้ที่มองไม่เห็น และไม่มีตัวเลขที่แน่นอน แต่ข้อดีของรายได้ประเภทนี้ คือ ถูกนำกลับคืนสู่เศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยตรงและ สร้างการกระจายรายได้แบบทวีคูณมากกว่า ส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายซ้ำๆ ในท้องถิ่น ช่วงนี้ก็ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจปัจจุบันนะ แต่คิดว่าในอนาคตน่าจะดีขึ้น ปัจจุบันรายได้ก็พออยู่ได้แต่ไม่ดีเหมือนก่อน” (สุริ เอื้อเฟื้อ, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2553)

คุณป้ามะลิ รัตนวิจิตร, สมาชิกในกลุ่มบ้านโฮมสเตย์

ประวัติโดยย่อคุณป้ามะลิ รัตนวิจิตร อายุ 52 ปี อาชีพทำสวนผลไม้ มีบุตร 3 คน เป็นสมาชิกกลุ่มบ้านจำรุงโฮมสเตย์

“บ้านจำรุงโฮมสเตย์ มีที่ตั้ง ณ หมู่ 7 บ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีการต้อนรับเสมือนญาติสนิท ด้วยเสื่อผืน หมอนใบ มุ้งหนึ่งหลัง บ้านจำรุงมีกลุ่มโฮมสเตย์ที่รวมตัวกันเพื่อบริการที่พักในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว หรือผู้ที่ต้องการมาศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชนแห่งนี้ ชาวบ้านกว่า 20 ครอบครัวเป็นสมาชิกในกลุ่มบ้านโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านจำรุง ก็คือบ้านของชาวบ้านที่ไม่ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรให้หรูหราว่าจะมาเป็นชุมชนโฮมสเตย์อย่างที่เรารู้จักกันในวันนี้ บ้านพักอาศัยแต่ละหลังต้องเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างหรือไม่ สืบความจนได้รายละเอียดว่าเมื่อแรกเริ่มเกิดความคิดในการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์ ในชุมชน ชาวบ้านต่างประชุมกันคิดหาวิธีมากมายในการปรับปรุงสภาพบ้าน สภาพภูมิทัศน์ในชุมชน คิดปรับอย่างนั้นคิดเปลี่ยนอย่างนี้ บ้างก็คิดไปถึงการสร้างเป็นลักษณะรีสอร์ทให้ผู้มาพักได้รับความสะดวกสบายมากที่สุด ความคิดจากชาวบ้านในที่ประชุมหลังไหลออกมามากมาย ยังคิดกันมากเท่าไร ยังมี

เรื่องที่จะต้องทำกันมากเท่านั้น บ้านจำรุงเป็นชุมชนเกษตรกรรมทำสวนผลไม้ และปลูกยางกันมาก ถ้ามีนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักก็จะจะได้ชิมผลผลไม้สด ๆ จากสวน แต่ด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพทางเศรษฐกิจทางชุมชนเองก็ได้รับผลกระทบบ้าง นักท่องเที่ยวมาพักน้อยลงจากเดิม 20% ทั้งนี้เป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยประชาชนมีค่าครองชีพที่สูงขึ้นแต่รายได้เท่าเดิมบางคนว่างงานก็ไม่ค่อยมีแขกมาพักเหมือนแต่ก่อน” (มะลิ รัตนวิจิตร, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2553)

คุณสุวดี รัตนภรณ์ เจ้าของเรือนแพโฮมสเตย์

ประวัติโดยย่อ คุณสุวดี รัตนภรณ์ อายุ 45 ปี เจ้าของเรือนแพโฮมสเตย์

เรือนแพโฮมสเตย์ ตั้งอยู่ที่ บ้านแหลมยาง อ.แกลง จ.ระยอง ติดกับคลองประแสร์ปลูกเป็นเรือนไทย สำหรับเจ้าของธุรกิจเรือนแพโฮมสเตย์ ก็คือ คุณสุวดี รัตนภรณ์ หรือที่ลูกค้าเรียกกันติดปากว่า “เจ๊จิม” ซึ่งบุกเบิกมากกว่า 5 ปีแล้ว เล่าว่า ก่อนที่ทำการธุรกิจเรือนแพโฮมสเตย์นั้นเบื้องต้นเคยอยากสร้างบ้านดินน้ำไว้พักผ่อนส่วนตัว โดยซื้อที่ดิน 50 ตารางวา ในบ้านแหลมยาง อ.แกลง จ.ระยอง ติดกับคลองประแสร์ปลูกเป็นเรือนไทย ทว่า สาเหตุที่ค่อยๆ ค่อยๆ เป็นธุรกิจโฮมสเตย์ เนื่องจากมีเพื่อนทำธุรกิจแพล่องแม่น้ำประแสร์ ซึ่งมีแขกมากจนรับไม่ไหว จึงชักชวนให้มาทำธุรกิจล่องแพบ้างระยะแรก ๆ ล่องทำแค่ลำเดียวได้ผลตอบรับดีมากมีแขกมาใช้บริการแน่นตลอด ซึ่งแขกที่มาล่องแพคูหึง ห้อยคอนคำ ก็มักเรียกร้องว่าอยากนอนพักด้วย เลยให้พักที่บ้านเป็นแบบโฮมสเตย์ พอจำนวนแขกมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็ขยายธุรกิจ โดยซื้อที่ดินรอบ ๆ เพิ่ม เพื่อสร้างบ้านพักเสริม แต่ระยะแรกไม่ก็ไปจากบ้านพักส่วนตัวหลังเดียว บนเนื้อที่ 50 ตารางวา ปัจจุบัน “เรือนแพโฮมสเตย์” เพิ่มเนื้อที่รวม 2 ไร่ มีบ้านพัก 6 หลัง ทั้งขนาดเล็ก พักได้ห้องละ 2-4 คน ไปจนถึงหลังใหญ่พักรวม 15-20 คน ราคาตั้งแต่ 650 - 1,000 - 1,200 - 2,000 - 2,500 และ 3,500 บาท ภายในห้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน ทั้งเครื่องปรับอากาศ โทรทัศน์ เป็นต้น สามารถรองรับแขกได้สูงสุด 80 คน นอกจากนั้น ยังมีบริการแพล่องอีก 3 ลำ ทั้งหมดใช้เงินลงทุนในธุรกิจรวมกว่า 5 ล้านบาท ส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนสินเชื่อจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ เรือนแพโฮมสเตย์ ถือเป็นธุรกิจห้องพักเพื่อการท่องเที่ยวแห่งแรกใน อ.แกลง และถึงปัจจุบัน ในท้องถิ่นมีผู้ประกอบการธุรกิจประเภทนี้แค่ 2-3 รายเท่านั้น ช่วยให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยรวมยังสมบูรณ์อยู่มาก เท่าที่ผ่านมามีแขกแน่นตลอดแทบทุกวัน ทว่า จากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ทำให้นับแต่ต้นปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา จำนวนแขกลดลงกว่า 50% ทำให้รายได้ลดลงแต่รายจ่ายบางเดือนก็เท่าเดิมบางเดือนก็เพิ่มขึ้น เพื่อจะแก้ปัญหาดังกล่าว เจ้าของธุรกิจ ระบุว่า พยายามจัดแพคเกจสุดคุ้มราคาประหยัด เพิ่มความน่าสนใจ นำเสนอศักยภาพการท่องเที่ยวใน อ.แกลง ให้คนทั่วไปได้รู้จัก มากกว่าจะเป็นแค่อำเภอทางผ่านเท่านั้น โดยแพคเกจมีให้เลือกพักตั้งแต่ 1 หรือ 2 คืน มาได้ทั้งกลุ่มเล็ก ๆ ไม่กี่คน หรือมาเป็นคณะทัวร์ นอกจากนั้นเปิด

เว็บไซต์แนะนำตัวเองที่ www.reunpae.net เพื่อเสริมการตลาดด้วย (สุวดี รัตนภรณ์, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2553)

นางยุพิน สมถวิล ,แม่บ้านประจำประแสร์โฮมสเตย์

ประวัติโดยย่อนางยุพิน สมถวิล อายุ 43 ปี แม่บ้านประจำประแสร์โฮมสเตย์ มีบุตร 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน

“คุณยุพิน เล่าว่า โฮมสเตย์แต่เดิมของที่นี่ไม่มีการต่อเติม เป็นแบบดั้งเดิม อาหารทะเลที่นี้ปรุงจากวัตถุดิบที่สด ๆ เพราะมีเรือแล่นผ่านโฮมสเตย์ทุกวัน มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น พานักท่องเที่ยวล่องเรือชมหิ่งห้อย ไปเกาะนอกเกาะมันในดูการเพาะเลี้ยงเต่า ถ้าย้อนกลับไปคอนเริ่มแรกที่ก่อตั้งจะมีนักท่องเที่ยวมาเยอะ มีการแนะนำกันแบบปากต่อปาก แต่ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันนักท่องเที่ยวลดลงทางโฮมสเตย์ก็ได้รับผลกระทบเยอะ ผลกระทบทางสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดน้อยลงทำให้ส่วนของรายได้ลดลงแต่รายจ่ายเท่าเดิม พอทำโฮมสเตย์บ้านเราก็ดูกระทุงเป็นบ้านธุรกิจการเสียน้ำประปาจะเป็นอีกแบบหนึ่ง” (ยุพิน สมถวิล, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2553)

ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านบวกที่สำคัญ คือ รายได้จากเงินตราต่างประเทศ การส่งเสริมรายได้ของรัฐ และการสร้างงานและการสร้างโอกาสทางธุรกิจ รายได้จากเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Earnings) รายจ่ายในการท่องเที่ยว การนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศเจ้าภาพ และสามารถกระตุ้นการลงทุนส่งผลให้เกิดการเติบโตทางการเงินในระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ บางประเทศแสวงหาแนวทางเร่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยต้องการให้นักท่องเที่ยวนำเงินตราเข้ามาใช้ในแต่ละวันเป็นจำนวนที่แน่นอน รายได้จากการท่องเที่ยวยังเป็นรายได้เสริม ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนไทยหรือดูงาน รายได้จะรวมอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนไม่มาก ในบางชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้ในระดับหนึ่ง ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการมีโฮมสเตย์ และการเติบโตของร้านค้าหรือร้านขายของที่ระลึกจะสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจ ภาพรวมมากกว่าการท่องเที่ยว รายได้จากเดิมลดลงแต่รายจ่ายเท่าเดิมบางเดือนก็เพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ปัจจุบันที่ส่งผลมายังเศรษฐกิจที่ส่งผลให้สภาวะการคลังต้องตัวลดลงส่งผลให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา

2. ผลกระทบทางด้านสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม

นายชาติชาย เหลืองเจริญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 12 ตำบลเนินฆ้อ (ผู้ก่อตั้งบ้านจำรุงโฮมสเตย์) ประวัติโดยย่อ นายชาติชาย เหลืองเจริญ ผู้ใหญ่บ้าน อายุ 54 ปี อาชีพทำสวนผลไม้ มีบุตร 2 คนเป็นหญิงทั้ง 2 คน

“ผู้ใหญ่นายชาติชาย เล่าว่า บ้านจำรุงได้จัดตั้งรวมกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยมีการติดตั้งป้ายประกาศที่บริเวณปากทางเข้าหมู่ 12 ถนนนสุนทรภู่ บอกกล่าวทางวิทยุชุมชน และเริ่มมีผู้สนใจเข้าพักในปี พ.ศ. 2548 การดำเนินการในช่วงแรกได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในเรื่องของการพัฒนาคน กระบวนการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ทำให้กลุ่มเข้มแข็งขึ้นเรื่อย ๆ

ปัจจุบันมีผู้คน นักเดินทางมาดูเยี่ยมเยียนศึกษาเรียนรู้และพักโฮมสเตย์บ้านจำรุงอยู่เสมอตลอดทั้งปี จากข้อมูลของชุมชนบ้านจำรุงในปี 2550 มีผู้คนเดินทางมาที่นี่มากกว่า 50,000 คน ทั้งที่มาพักและมาแวะเพื่อเยี่ยมชมชุมชน ผู้คนที่มาที่นี่ทั้งนักพัฒนา ผู้นำชุมชน นักวิชาการ นักศึกษา ผู้บริหารประเทศ

ก่อนหน้านี้จะเป็นบ้านจำรุงโฮมสเตย์อย่างที่เห็นกันทุกวันนี้ มีการช่วยกันคิดหารูปแบบของโฮมสเตย์ว่าควรจะเป็นอย่างไร ต้องปรับปรุงสภาพบ้าน สภาพแวดล้อม สภาพชุมชนขนาดไหน ถึงกับมีคนเสนอให้ปรับปรุงสภาพบ้านให้เป็นรูปแบบรีสอร์ท เพื่อให้คนที่มาพักโฮมสเตย์ได้รับความสะดวกสบายมากที่สุด มีหลายความคิดเห็นแนวทางเข้ามามากมาย แต่ละความคิดมีเรื่องที่ต้องทำมากขึ้น

ชาวบ้านจำรุงจึงกลับมาย้อนดูความตั้งใจแรกอีกครั้งว่า วัตถุประสงค์แรกในการจัดตั้งโฮมสเตย์ขึ้นก็เพื่อต้องการใช้กิจกรรมโฮมสเตย์เป็นเครื่องมือในงานพัฒนา ให้ชุมชนสะอาด มีสุขภาวะที่ดี และต้องการให้ผู้คนภายนอกได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน สามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้

ดังนั้นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ต้องใช้งบประมาณมากมาย จึงไม่มีความจำเป็นเพียงแต่ครอบครัวยุติที่เป็นสมาชิกโฮมสเตย์หมั่นดูแลความสะอาดของบ้าน คอยดูแลปรับปรุงส่วนที่ชำรุดให้ใช้การได้อยู่เสมอ นอกจากจะเป็นการประหยัดงบประมาณแล้วยังได้ประโยชน์จากการดูแลความสะอาดบ้าน ชุมชนตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ และเป็นการประหยัดงบประมาณอีกด้วย

ส่วนเรื่องของค่าที่พักโฮมสเตย์ อยู่ที่ราคา 120 บาทต่อคืน พร้อมอาหารเช้า โดยเงินรายได้จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 70 บาทจะให้กับเจ้าของบ้าน 40 บาทจะเป็นค่าอาหารเช้าที่ทางกลุ่มจัดเตรียมให้ ส่วนอีก 10 บาทนั้นจะสมทบเป็นเงินในการบริหารจัดการกลุ่ม”

“บ้านจำรุงโฮมสเตย์ อันที่จริงแล้วไม่ต้องการทำเป็นธุรกิจเพียงแต่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาแล้วต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน คือนับเสมือนพี่น้องกันไม่ใช่เป็นแขกกับผู้ประกอบการ แต่ด้วยสภาวะของเศรษฐกิจ ณ ปัจจุบันทางโฮมสเตย์ไม่ค่อยได้รับผลกระทบอะไรมากนักก็มีบ้านนิคหน้อยที่สภาพแวดล้อมในชุมชนเริ่มเปลี่ยนไป เนื่องจากว่าอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ปลูกสวนผลไม้ และยางพารา การทำโฮมสเตย์ก็ถือว่าเป็นอาชีพเสริมที่สมาคมการท่องเที่ยวและกีฬาของจังหวัดระยองเข้ามาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับประชาชนในท้องถิ่น” (ชาติชาย เหลืองเจริญ, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2553)

นางวัลยา ศรีสุวรรณ.ชาวบ้าน (บ้านจำรุงโฮมสเตย์)

ประวัติโดยย่อ นางวัลยา ศรีสุวรรณ อายุ 45 ปี ชาวบ้านตำบลเนินฆ้อ อาชีพทำสวนผลไม้ และทำสวนยาง

“นางวัลยา เล่าว่า วัดอุประสงค์แรกในการตั้งกลุ่มกิจกรรมโฮมสเตย์ ก็เพื่อให้บุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตร่วมกัน เพียงแค่ครอบครัวที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์ก็จัดทำความสะอาดบ้านให้เรียบร้อยอยู่เสมอ ส่วนใครที่มาก็ปรับปรุงให้ใช้การได้นอกจากจะประหยัดงบประมาณลงไปจำนวนมาอยู่แล้ว ยังเป็นการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ได้ประโยชน์แก่ตนเองอีกด้วย สุดท้ายแล้วงบประมาณถูกใช้จ่ายไปเพื่อการซื้อเครื่องนอน หมอน มุ้ง ไว้บริการในกรณีมีผู้มาพักจำนวนมากเท่านั้น แต่ผลลัพธ์ที่ได้ยิ่งใหญ่ คุ่มค่า และตรงตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มกิจกรรมโฮมสเตย์อย่างแท้จริง ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปก็มีบ้านนิคหน้อยนี่ก็เป็นธรรมดาเมื่อความเจริญเข้ามาสิ่งแวดล้อมในชุมชนก็ได้รับผลกระทบบ้างชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านแต่ก่อนเปลี่ยนไปจากเดิมจากที่เรียบง่าย ปัจจุบันพอมียุคเข้ามาพักก็มีความวุ่นวายนิคหน้อยจากงานประจำคือ การทำสวน ก็ต้องมีเวลามาจัดที่พักและอาหารให้แขก ความเป็นส่วนตัวก็ลดน้อยลง แต่ก็มีการรับเข้ามาเพิ่มเติมคงไม่ดีเท่ากับตอนเริ่มทำโฮมสเตย์” (วัลยา ศรีสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2553)

นายธีรพร เอื้อเพื่อ ผู้จัดการประแสร์โฮมสเตย์

ประวัติโดยย่อ นายธีรพร เอื้อเพื่อ อายุ 31 ปี เป็นบุตรชายคนเล็กของนายสุธี เอื้อเพื่อ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูสอนภาษาต่างประเทศ โรงเรียนวังจันทร์วิทยา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

“คุณธีรพร กล่าวว่า โฮมสเตย์ที่นี่ได้รับการช่วยเหลือจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย มีการศึกษาดูงานจากสถานที่ต่าง ๆ บ้านพักแต่ละหลังของที่นี่มีหลายขนาด ค่าที่พักไม่แน่นอนแล้วแต่คณะของนักท่องเที่ยวจะมากหรือน้อย แต่ช่วงนี้

นักท่องเที่ยวลดลงก็ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างมากนะ การทำธุรกิจแบบนี้ต้องอดทน มีคนช่วยเราก็คงต้องจ้างเวลาไม่มีแขกมาเยอะจะไม่ทันก็ต้องจ้างไวนะ รายได้ช่วงนี้ลดลงแต่รายจ่ายเท่าเดิม การมาพักแรมที่นี้ส่วนใหญ่จะเป็นแขกที่เดินทางเพื่อมาศึกษาดูงานส่วนใหญ่ การที่แขกเข้ามาพักในแต่ละครั้งก็ต้องการความเป็นส่วนตัว มีการเลี้ยงสังสรรค์กันร้องคาราโอเกะบ้าง เสียงก็ดังบ้าง แต่ทางโฮมสเตย์ของเราก็ทำห้องเก็บเสียงเพื่อรองรับแขกที่มาพัก แต่ถึงมีห้องเก็บเสียงก็ยังถูกชาวบ้านร้องเรียนอยู่ดีเนื่องจากว่าชุมชนเรามีบ้านที่อยู่ติดกันแบบหลังคาชนหลังคาส่วนใหญ่” (ธีรพร เอื้อเพื่อ, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2553)

เมื่อชุมชนมีชื่อเสียงเริ่มมีคนภายนอกเข้ามา ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ก็เริ่มลดลง บางชุมชนไม่สามารถจัดการได้ เนื่องจากมีปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินไปจนเกิดความเสียหายในการรองรับ ซึ่งชุมชนบางแห่งได้มีการประยุกต์และดัดแปลงสิ่งของ เช่น งานปัก งานทอผ้า งานจักสาน ออกขายเพื่อเป็นที่ระลึก มีการรื้อฟื้น ฟื้นฟูการแสดง และการละเล่นต่าง ๆ เด็กและเยาวชนได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งนี้มีการปรับปรุงคำร้อง ทำนองเพลงพื้นบ้านให้เหมาะสมกับระยะเวลาในการแสดงให้นักท่องเที่ยวชม และปรับเปลี่ยนการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เรียบง่ายขึ้น ซึ่งจากเดิมเคยทำเป็นพิธีการใหญ่ต้องระดมคนและมีการจัดเตรียมล่วงหน้า แต่เมื่อนักท่องเที่ยวมาบ่อยขึ้น การทำเป็นพิธีการใหญ่กลายเป็นภาระ จึงมีการปรับให้เรียบง่ายขึ้น